

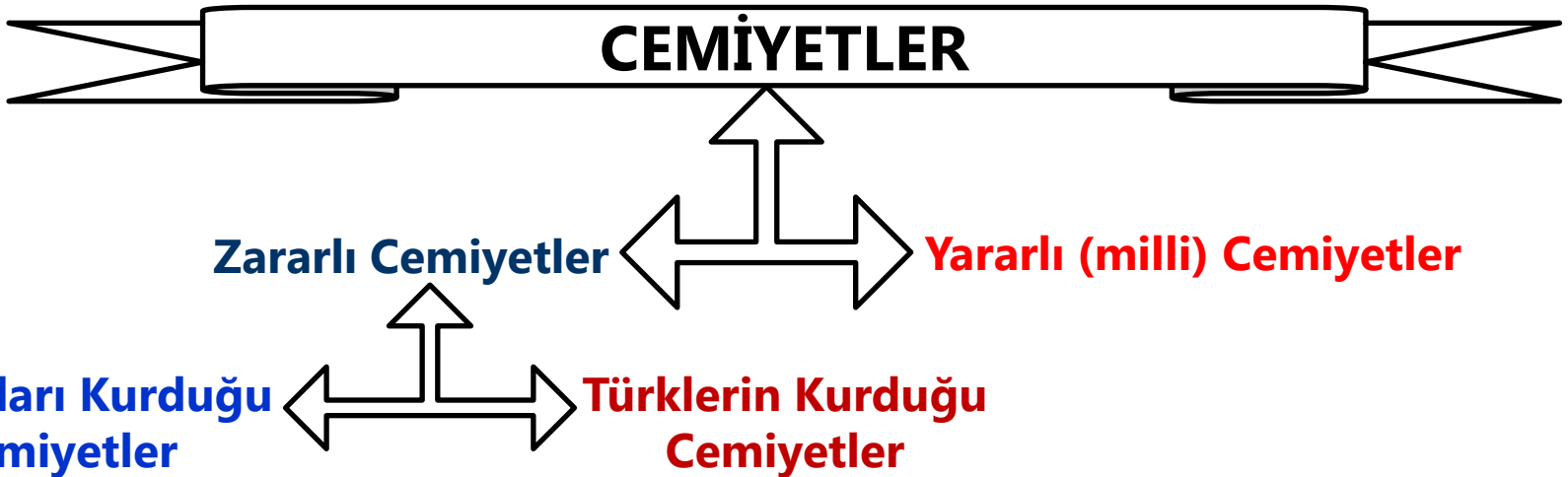
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

CEMİYETLER

Püf noktalar & Püf yorumlar

Cemiyetlerin kurulmasına Neden Olan Faktörler

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra;
 - Osmanlı ordusunun terhis edilmesi,
 - Anadolu'nun işgale uğraması,
 - Osmanlı Hükümetinin işgallere duyarsız kalması,
 - Anadolu'da otorite boşluğu oluşması cemiyetlerin kurulmasına neden olmuştur.
- Bu cemiyetler **kuruluş amaçlarına göre** zararlı ve yararlı (milli) cemiyetler olarak ikiye ayrılır

ZARARLI CEMİYETLER

Azınlıklar Tarafından Kurulan Cemiyetler: Anadolu'da yaşayan azınlıklar tarafından kuruldular. **Yurdun işgaline zemin hazırlamak** ve **işgalleri kolaylaştırmak için İtilaf Devletleriyle iş birliği yaptılar.**

RUMLAR TARAFINDAN KURULAN CEMİYETLER

- 1. Mavri Mira Cemiyeti:** İstanbul'daki **Fener-Rum Patrikhanesi** tarafından kurulmuş, **büyük Yunanistan'ı kurmayı** amaçlamıştır.
- 2. Pontus Rum Cemiyeti:** Trabzon merkez olmak üzere Samsun'dan Batum'a kadar uzanan alanda (**Doğu Karadeniz'de**) bir **Rum Devleti** kurmayı amaçlamıştır.
- 3. Etnik-i Eterya Cemiyeti:** **Bizans İmparatorluğunu yeniden canlandırmayı** amaçlamıştır.

ERMENİLER TARAFINDAN KURULAN CEMİYETLER

- **Hınçak ve Taşnak Sütyun Cemiyetleri:** Doğu Anadolu'dan Adana'ya kadar uzanan bölgede bir Ermeni devleti kurmayı amaçlamıştır.

YAHUDİLER TARAFINDAN KURULAN CEMİYETLER

- **Makabi ve Alyans-İsrailit Cemiyetleri:** Yahudiler tarafından Filistin'de bir Yahudi devleti kurmak amacıyla kurulmuştur.

Azınlıklar tarafından kurulan zararlı cemiyetlerin başlıca özellikleri şunlardır:

- ✓ Millî Mücadele hareketine karşı düşmanca tutum sergilemişlerdir.
- ✓ **Bağımsız devlet kurmayı amaçlamışlardır.**
- ✓ **Faaliyette bulundukları bölgelerde yaşayan Türk halkının can ve mal güvenliğine zarar vererek onları göçe zorlamışlar ve nüfus üstünlüğünü sağlamaya çalışmışlardır.**
- ✓ **İşgalci devletlerden yardım ve destek almışlardır.**
- ✓ **Bulundukları yerlerde güvenliği bozarak Mondros'un 7. maddesinin uygulanması için ortam hazırlamışlardır.**

Türkler Tarafından Kurulan Millî Varlığa Düşman Cemiyetler

1. Hürriyet ve İtilaf Fırkası: İttihat ve Terakki karşıtıdır. İç isyanlarda kışkırtıcı rol oynamış, milli mücadeleye karşı çıkmıştır.

2. Sulh ve Selamet-i Osmaniye Fırkası: Vatanın kurtuluşunun ancak padişah ve halifenin buyruklarına bağlı kalmakla gerçekleşebileceğini savunmuştur.

3. Teali - İslam Cemiyeti: İstanbul'da kurulmuştur. Temel dayanağı hilafettir. Kurtuluşun İslam'da olduğu savunmuştur.

4. Kürt Teali Cemiyeti: Doğu Anadolu'da bağımsız bir Kürt devleti kurmayı hedeflemiştir.

5. Wilson Prensipleri Cemiyeti: Amerikan mandası altına girilmesi gerektiğini savunmuştur.

6. İngiliz Muhipleri Cemiyeti: İngilizlerin himayesine sığınmak gerektiğini savunmuştur.

Türkler Tarafından Kurulan Millî Varlığa Düşman Cemiyetlerin Özellikleri

- Anadolu'da bağımsız olarak yaşamamanın mümkün olmadığına inanan Türkler ve Müslümanlar tarafından kurulan cemiyetlerdir.
- Anadolu'daki Millî Mücadele hareketine karşı çıkmışlardır.
- Tam bağımsızlığa inanmayarak manda ve himayeyi savunmuşlardır.
- Saltanat ve halifelik makamlarının devamını savunmuşlardır.
- İtilaf Devletleri'nden yardım ve destek görmüşlerdir.

MİLLÎ (YARARLI) CEMİYETLER

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgaller karşısında **Osmanlı Hükûmetinin sessiz kalması Türk halkını harekete geçirdi. Türk halkı Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri kurarak işgaller karşısında teşkilatlanmaya ve sesini duyurmaya çalıştı.**

- 1- Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- 2- İzmir Müdafaa-i Hukuku Osmaniye Cemiyeti
- 3- Reddi İlhak Cemiyeti
- 4- Kilikyalılar Cemiyeti
- 5- Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- 6- Doğu Anadolu (Şark Vilayetleri) Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- 7- Milli Kongre Cemiyeti
- 8- Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti

MİLLİ (YARARLI) CEMİYETLER

1- Trakya-Paşaeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti: Kurulan ilk yararlı cemiyettir. **Doğu Trakya'nın Yunanlılar tarafından işgal edilmesini önlemek amacıyla kurulmuştur.** Osmanlı Devleti'nin dağılması durumunda bağımsız bir devlet kurma kararı da alınmıştır.

2- İzmir Müdafaai Hukuku Osmaniye Cemiyeti: **İzmir'de Yunanlıların değil Türklerin çoğunlukta olduğunu dünya kamuoyuna basın ve yayın yoluyla duyurmaya çalıştı.** Batı Anadolu'daki Kuvayı Milliye hareketine silah ve cephane yardımı yaptı.

3-Reddi İlhak Cemiyeti: **İzmir'in işgal edilmesine karşı çıkarak bölgenin Türklere ait olduğunu ispatlamak için çalışmalar yaptı.**

MİLLİ (YARARLI) CEMİYETLER

4- Doğu Anadolu (Şark Vilayetleri) Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti: Merkezi İstanbul'dur. **Doğu Anadolu'yu işgallerden koruyarak Ermeni devletinin kurulmasını önlemeyi amaçlamıştır.**

Püf bilgi: Erzurum kongresini bu cemiyet düzenlemiştir.

5- Kilikyalılar Cemiyeti: İstanbul'da kurulmuştur. **Adana ve çevresini Fransız ve Ermeni işgalinden kurtarmayı amaçlamıştır.**

6- Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti: Bu cemiyet, **Trabzon ve çevresine yönelik Rum ve Ermeni iddialarına karşı, Türk ve Müslüman halkın haklarını korumak amacıyla faaliyet göstermiştir.**

MİLLİ (YARARLI) CEMİYETLER

7- Milli Kongre Cemiyeti: İstanbul'da kuruldu. Cemiyetin amacı, Türklere karşı yapılan haksız propagandalara karşı çıkmak, basın ve yayın yolu ile Türk Milletinin haklı sesini dünyaya duyurmaktır.

Püf bilgi: Kuvayı Milliye tabirini kullanan cemiyettir. Tüm milli cemiyetleri kendi çatısı altında toplamayı amaçlamıştır.

8- Anadolu Kadınları Müdafaai Vatan Cemiyeti: Sivas'ta, Sivas valisinin eşi Melek Hanım tarafından kurulmuş, **vatanın bütünlüğünü korumak için mitingler düzenlemiştir.**

Püf bilgi:

Müdafaai Hukuk: Hakları savunma, koruma anlamına gelir.

Cemiyet: Dernek, teşkilat, örgüt...

Milli Cemiyetlerin Özellikleri

- ✓ Bölgesel kuruluşlardır..
- ✓ Öncelikli amaçları ülkeyi korumak değil, kuruldukları bölgeyi korumaktır.
- ✓ Genellikle basın-yayın yolu ile çalışmalarını sürdürmüşlerdir.
- ✓ Kuruluşlarında milliyetçilik düşüncesi etkilidir.
- ✓ Milli direniş bilincini uyandırmışlardır.
- ✓ İstanbul'a bağlı veya karşı değillerdir.
- ✓ Bölgelerinin Türklüğünü kanıtlamak çabasındaydılar. Bunun için de tarihsel gerçeklerle birlikte nüfus çoğunluğuna önem vermişlerdir.
- ✓ Bölgelerini işgalcilere ve azınlıklara karşı savunmuşlardır.
- ✓ Sivas Kongresi'nde **Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti** adıyla birleştirilmişlerdir.

İşgallere karşı kurulan millî cemiyetler ve mücadele ettikleri azınlık cemiyetleri

Bir sonraki dersimiz
Paris Barış Konferansı
İzmir'in İşgali ve
Amiral Bristol Raporu

